SÖLVESBORGS KOMMUN

Dokumenttyp PROGRAM	Beslutad av (datum och §) 2019-06-05, KF § 74 / 2019	Giltig fr o m 2019-05-06
Dokumentansvarig Marika Nilsson, kanslichef	Gäller för Kommunens alla verksamheter	Senast reviderad

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

1. Bakgrund

Kommuner får enligt kommunallagen lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunen är ansvarig gentemot medborgarna för sådana verksamheter på samma sätt som om de drivs i egen regi.

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med övergripande mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, enligt 5 kap 3 § kommunallagen. I programmet ska anges hur uppföljningen ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Programmet omfattar all verksamhet som utförs av privata utförare där kommunen är huvudman. Ju mer beroende invånarna är av verksamheten, ju större krav på uppföljning, kontroll och att identifiera risker.

Fullmäktige ska även tillse att allmänheten ges insyn i verksamheter som de kommunala bolagen överlämnar till privata utförare, enligt 10 kap 3 § 1 st p 6. Detta kan föras in i ägardirektiven. Det är även viktigt att fullmäktige tar ställning till vilka resurser som behövs för ändamålet.

2. Kommunstyrelsens och nämndernas ansvar

Kommunstyrelsen och nämnderna har enligt kommunallagen ansvar för att respektive verksamhetsområde drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer, att verksamheterna i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta gäller oavsett ifall verksamhet utförs i egen regi eller sköts av privat utförare.

I ansvaret ingår att följa upp och kontrollera verksamheterna. Kommunstyrelsen har dessutom ett särskilt ansvar för att leda, samordna och ha uppsikt över verksamheter i nämnder och kommunala bolag, vilket även innefattar sådana verksamheter som överlämnats till privata utförare.

3. Syfte

Syftet med styrningen är att lyfta frågor om uppföljning och insyn till en strategisk nivå i form av kommunfullmäktige. Kraven på styrning, uppföljning och kontroll ska vara lika för kommunens verksamheter i egenregi och för de privata utförarna så att konkurrensneutralitet uppnås.

4. Avgränsning

Riktlinjerna gäller för samtliga kommunala verksamheter där kommunen upphandlar utförare, t.ex. vård och omsorg, kultur och fritid, gator och parker, fastighetsförvaltning och infrastruktur. Krav på uppföljning och insyn kan dock inte få genomslag i redan befintliga avtal utan kan endast påverka förfrågningsunderlag och avtal framåt i tiden. Fastlagda krav regleras successivt vartefter nya avtal och överenskommelser träffas.

5. Definition av privat utförare

Med privat utförare avses en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt 10 kap 1,7 §§ kommunallagen. En juridisk person kan vara ett aktiebolag, enskild firma, ekonomisk förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare.

Kommunen är huvudman för en verksamhet både när verksamheten bedrivs av en upphandlad utförare och när den bedrivs av utförare i ett valfrihetssystem, 10 kap 8 § kommunallagen. Fristående förskolor och skolor är inte privata utförare utan är själva huvudmän för sina tillståndsgivna verksamheter.

Helägda eller delägda kommunala bolag, stiftelser eller föreningar enligt 10 kap 2-4 §§ kommunallagen är inte privata utförare utan kommunala företag.

6. Mål och riktlinjer

Mål och riktlinjer som styr såväl kommunala som privata utförare är

- Gällande lagar, förordningar, föreskrifter
- Mål och riktlinjer som fastställs av fullmäktige genom planer och budget
- Mål och riktlinjer som fastställs av nämnd för verksamheten genom budget och internkontrollplan

Det är varje nämnds ansvar att tillse att all verksamhet bedrivs enligt angivna mål och riktlinjer. Mål och riktlinjer ska framgå av förfrågningsunderlag vid upphandling och i de avtal som tecknas med en privat utförare. Mål och riktlinjer för upphandling framgår av kommunens riktlinjer för upphandling.

7. Kommunens uppföljningsansvar

Varje nämnd och styrelse ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar för att detta regleras i avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med privata utförare. Detta gäller även de kommunala bolagen.

I avtalen ska ställas krav på att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och uppgifter till kommunen, nationella register eller andra myndigheter. Avtalet och uppdragsbeskrivningen ska även innehålla reglering av hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänhetens insyn.

Kontrollen går ut på att se till att uppdragen för kommunens räkning utförs enligt de mål, uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal som finns. Då kan verksamheten utvecklas och förbättras, liksom tjänsterna till allmänheten.

8. Riktlinjer för nämndernas uppföljning

Varje nämnd ska utifrån detta program utarbeta anvisningar för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Uppföljningen behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Anvisningarna ska omfatta såväl verksamhet i kommunal regi som privata utförare och innehålla

- nämndernas uppföljningsansvar
- vad ska följas upp, hur ska det göras
- återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet

Resultaten av uppföljningen ska dokumenteras och redovisas till förvaltningsledning och ansvarig nämnd enligt anvisning.

9. Riktlinjer för kommunstyrelsens uppföljning

Kommunstyrelsen ska följa upp nämndernas arbete och kontroller genom att göra en årlig sammanställning över privata utförare utifrån nämndernas rapporter.

10. Allmänhetens insyn

Nämnderna ska i sina avtal med privata utförare försäkra sig om möjligheten att ge allmänheten insyn i verksamheter som lämnats över till privata utförare, enligt 5 kap 3 § Kl. En klausul om allmänhetens insyn ska därför finnas med i förfrågningsunderlag och avtal. Om kommunen begär det ska den privata utföraren vara skyldig att lämna information om hur verksamheten utförs. Krav på den information som begärs ska vara rimlig. Skulle utlämnande av information strida mot lag eller annan författning eller omfattas av sekretess hos kommunen, behöver uppgifterna inte lämnas. Den privata utföraren behöver inte lämna uppgifter som anses utgöra företagshemligheter.